

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного факультету

Юрій Бідзіля
(підпис) Юрій БІДЗІЛЯ

«01» липня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА СУЧАСНОЇ ШКОЛИ

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня програма	Українська мова і література
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка сучасної школи» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта** предметної спеціальності **014.01 Середня освіта (Українська мова і література)** освітньої програми «Українська мова і література».

Розробник: *Повідайчик Оксана Степанівна*, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**
Протокол №15 від 27 червня 2024 р.

Завідувач кафедри *Повідайчик* Оксана ПОВІДАЙЧИК

Схвалено науково-методичною комісією **філологічного факультету**
Протокол № 9 від «28» червня 2024 року

Голова науково-методичної комісії *Шкурко* Галина ШКУРКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	1	1
	Лекції:	
	24	6
	Практичні:	
	12	4
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усний	Самостійна робота:	
	54	80

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка сучасної школи» є оволодіння магістрантами знаннями сутності, закономірностей і тенденцій функціонування сучасної школи, особливостей інноваційних процесів в освітній сфері; формування сукупності загальних і фахових компетентностей, навичок професійної діяльності педагога у закладах загальної середньої (ЗЗСО), фахової передвищої (ЗФПО) і вищої освіти (ЗВО).

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- **Інтегральної (ІК):** Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

- **Загальних (ЗК):**

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК5. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним;

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення;

ЗК7. Здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети;

ЗК10. Уміння працювати в команді, здатність до організації взаємодії в колективі;

ЗК12. Здатність до формування патріотичного світогляду, розуміння принципів розвитку суспільства, визначення власної громадянської позиції.

- **Фахових компетентностей спеціальності (ФК):**

ФК3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя;

ФК4. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання;

ФК5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку;

ФК6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу;

ФК7. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища;

ФК8. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності;

ФК13; Здатність використовувати сучасні методи й технології навчання української мови і літератури, доступно транслювати їх у площину навчальних предметів української мови та української літератури з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти;

ФК14. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й створення зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і писемній формах, володіти методикою розвитку мовленнєвої компетенції учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт;

ФК18. Здатність виконувати професійну діяльність відповідно до стандартів якості.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумов для вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка сучасної школи» немає.

4. ОЧКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до ОПП вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка сучасної школи» повинно забезпечити досягнення таких результатів навчання:

Результати навчання	Шифр РН
Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, українського мовознавства та літературознавства, методики навчання української мови та літератури у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області	РН1
Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.	РН2
Називає і описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.	РН3
Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.	РН4
Описує методику розробки освітніх проєктів, пояснює зміст та призначення їх етапів, аналізує спроможність управління процесом їх впровадження, прогнозує очікувані результати	РН5
Визначає і характеризує основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описує апарат науково-педагогічного дослідження, демонструє навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження	РН6
Визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності	РН7
Описує показники якості педагогічної діяльності, аналізує можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, визначає індивідуальні	РН8

професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, обирає ресурси для професійного розвитку впродовж життя	
Називає і аналізує шляхи мотивації учнів до саморозвитку, демонструє вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності	PH10
Демонструє уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу	PH11
Знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища	PH12
Використовує сучасні технології навчання української мови і літератури, застосовуючи принципи диференціації та індивідуалізації	PH20

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Педагогіка сучасної школи»

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр PH
<p>Знає: основні поняття педагогіки сучасної школи; особливості організації освітнього процесу та процесу навчання/виховання в ЗЗСО, ЗФПО та ЗВО, нормативно-правові засади загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.</p> <p>Уміє: застосовувати знання з педагогіки в процесі професійної діяльності; організовувати освітній процес, налагоджувати партнерську взаємодію, використовувати сучасні технології, методи, форми, засоби навчання і виховання; обирати і реалізувати різні способи самоосвітньої діяльності.</p>	PH1
<p>Знає: особливості сучасних освітніх цифрових ресурсів та інформаційно-комунікаційних технологій для виконання ефективної педагогічної діяльності у ЗЗСО, ЗФПО та ЗВО.</p> <p>Уміє: використовувати сучасні цифрові засоби навчання для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.</p>	PH2
<p>Знає: особливості, функції, принципи і методи управління освітньою діяльністю.</p> <p>Уміє: описувати функції, принципи, методи управління освітньою діяльністю; аналізувати власну професійно-педагогічну діяльність, оцінювати її якість та обирати оптимальні стратегії фахового розвитку; використовувати досягнення педагогічної науки і практики у власній діяльності; планувати, моделювати й оцінювати результативність організації освітнього процесу.</p>	PH3
<p>Знає: способи визначення проблем у сфері освітньої діяльності; методи педагогічної діагностики.</p> <p>Уміє: критично аналізувати наявні проблеми в освітній сфері для досягнення певної педагогічної мети або конструювання певної педагогічної (освітньої) моделі; використовувати методи педагогічної діагностики; генерувати та обґрунтовувати нові ідеї, прогнозувати наслідки їх реалізації.</p>	PH4

<p>Знає: критерії та вимоги до створення освітнього проекту; етапи роботи над освітнім проектом та зміст діяльності; форми представлення проекту; способи оцінювання результатів впровадження освітнього проекту.</p> <p>Уміє: розробляти і обґрунтовувати освітній проект; прогнозувати результати його впровадження в практику.</p>	PH5
<p>Знає: сутність основних понять науково-педагогічного дослідження; особливості його організації; методологію та методи науково-педагогічного дослідження; способи узагальнення і представлення результатів науково-педагогічних досліджень; інформаційно-комунікаційні технології в процесі виконання наукових досліджень.</p> <p>Уміє: організувати процес науково-педагогічного дослідження; використовувати теоретичні і емпіричні методи дослідження; узагальнювати і оформляти результати наукових досліджень, презентувати їх; використовувати адекватні цифрові технології в процесі виконання науково-педагогічних досліджень.</p>	PH6
<p>Знає: теоретичні та методичні засади педагогічної інноватики сучасної школи; традиційні та інноваційні методи, форми та засоби навчання/виховання здобувачів освіти у в ЗЗСО, ЗФПО та ЗВО.</p> <p>Уміє: використовувати інноваційні підходи для розв'язання складних задач сучасної школи за невизначених умов і вимог; організувати педагогічну діяльність на компетентнісних засадах із використанням різноманітних інноваційних методів, форм та засобів навчання/виховання; формувати у здобувачів освіти навички етичної та соціально відповідальної поведінки з урахуванням вимог і правил навчальної/академічної доброчесності.</p>	PH7
<p>Знає: діагностичні методи вимірювання якості освіти та їх класифікацію; вимоги до системи показників якості освітньої діяльності; ресурси для професійного зростання і покращення власної педагогічної майстерності.</p> <p>Уміє: використовувати діагностичні методи вимірювання якості освітньої діяльності; застосовувати ресурси для навчання впродовж життя.</p>	PH8
<p>Знає: фактори мотивації навчання, класифікацію мотивів навчальної діяльності здобувачів освіти, відповідно до його рівня; форми і методи формування мотивації учнів до навчання.</p> <p>Уміє: використовувати форми і методи формування навчальної мотивації учнів та розробляти план їх адекватної позитивної самооцінки у процесі професійної діяльності.</p>	PH10
<p>Знає: вікові особливості учасників освітнього процесу, педагогічної діяльності в умовах традиційного, змішаного та дистанційного навчання, в т.ч. в ускладнених умовах.</p> <p>Уміє: проектувати безпечне, безбар'єрне, здорове, психологічно комфортне освітньо-розвивальне середовище, співпрацювати з усіма учасниками освітнього процесу.</p>	PH11
<p>Знає: зміст основних понять, принципів і цінностей інклюзивної освіти; провідні форми, методи і технології організації безпечного освітнього середовища в умовах інклюзивної освіти;</p> <p>Уміє: використовувати сучасні форми і методи інклюзивного навчання в освітніх закладах; застосовувати технології оцінювання результатів інклюзивного навчання здобувачів освіти.</p>	PH12

<p>Знає: сучасні технології навчання; сутність, принципи, методи організації диференціації та індивідуалізації навчання;</p> <p>Уміє: застосовувати сучасні технології в процесі навчання; реалізовувати освітній процес на засадах індивідуалізації та диференціації, оцінювати його результативність.</p>	PH20
---	------

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання з дисципліни: залік, тести, доповіді-повідомлення, презентація результатів виконання дослідницьких завдань.

Методи демонстрування результатів навчання з дисципліни:

- за джерелом інформації (словесні: розповідь, бесіда, лекція; наочні: ілюстрація, демонстрація; практичні: вправи, анкетування тощо);
- за логікою передачі і сприймання навчальної інформації (індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні);
- за ступенем самостійності мислення студентів при засвоєнні знань (репродуктивні, пошукові, дослідницькі) та ін.; під час практичних занять – методи інтерактивного навчання; під час самостійної роботи – індивідуальні навчально-дослідницькі завдання тощо.

Аудиторна, самостійна та індивідуальна робота здобувача забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, конспектами лекцій, науковою літературою та періодичними виданнями, дистанційною організацією навчання в системі Moodle, методичними рекомендаціями для самостійної роботи; тестовими завданнями для контролю та самоконтролю знань, умінь і навичок.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виконання практичних завдань; самостійна робота, виступи на практичних заняттях; індивідуальне і фронтальне опитування; звіти виконання індивідуальних дослідницьких завдань. *Методи поточного контролю:* усне опитування, письмова робота, тестування. Контроль самостійної роботи здійснюється через перевірку виконаних завдань на практичних заняттях, під час індивідуальних та групових консультацій тощо.

Форма модульного контролю: контрольна робота. Передбачає розкриття теоретичних питань і тести. Кожне завдання модульної контрольної роботи (2 теоретичні і тестові завдання) оцінюється окремо. Загальна оцінка

розраховується як сума оцінок: теоретична частина – 40 балів (по 20 балів кожне теоретичне питання); тести оцінюються в 10 балів. Максимальна оцінка за модульну контрольну роботу – 50 балів. Підсумкова оцінка за кожний модуль складається із суми балів за поточне оцінювання і результату модульної контрольної роботи (максимальна оцінка – 100 балів).

Форма підсумкового контролю: залік в усній формі. Результат підсумкового контролю визначається як середнє арифметичне значення двох модулів. Якщо студент погоджується з набраною кількістю балів, ця оцінка може бути виставлена у відомість. Якщо студент не отримав достатньої кількості балів (менше 35) або не погоджується з підсумковою оцінкою, то він складає залік в усній формі за переліком запитань.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума	
Практичні заняття				Індивідуальна (самостійна) робота	50	100
T1	T2	T3	T4			
6	8	8	8	20		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума	
Практичні заняття				Індивідуальна (самостійна) робота	50	100
T1	T2	T3				
10	10	10		20		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів
Практичні заняття	4	24	3	24
Виконання дослідницьких завдань	2	16	2	16
Навчання на онлайн-платформах з поданням сертифікату про результат навчання*	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

*Здобувачі можуть отримати бали за вивчення окремих питань змісту дисципліни через навчання на масових відкритих онлайн курсах (МВОК) в Україні за умови наявності відповідного сертифікату (Prometheus, EdEra, Дія. Цифрова освіта, Coursera та інші.). Наприклад, Платформа EdEra Онлайн-курс із професійного розвитку та наставництва «Вчителі 2.0» <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/#!2950>. Онлайн-курс «Цифровий учитель» (теорія щодо цифрової педагогіки, впровадження нових методик у цифровому освітньому середовищі) <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/#!4033>. Платформа Prometheus: онлайн-курси «Критичне мислення для освітян», «Освітні інструменти критичного мислення» <https://courses.prometheus.org.ua/dashboard>

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Критерії оцінювання модульної контрольній роботі:

40-50 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, правильно вирішує тестові завдання.

30-39 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації. Тести вирішує правильно.

20-29 балів – здобувач відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою. При вирішенні тестових завдань допускає незначні помилки.

10-19 балів – здобувач не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань, вирішує тести з помилками.

1-9 балів – не в змозі викласти зміст питань, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, вирішує завдання, які потребують однослівної відповіді.

0 – здобувач не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити.

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модульна контрольна робота 1		Модульна контрольна робота 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Теоретичне питання	2	40	2	40
Тести	5	10	5	10
Разом		50		50

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Шкала ECTS	Недиференційована Шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
------------	-------------------------	---------------------------------------

A	Зараховано	90–100
B		82–89
C		74–81
D		64–73
E		60–63
FX	Не зараховано	35–59
F		0-34

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання здобувачів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «зараховано» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «зараховано» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «зараховано» (74-81 бал, С) – заслуговує здобувач, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «зараховано» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «зараховано» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незараховано» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципи помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незараховано» (35 балів, F) – виставляється здобувачу, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Академічна доброчесність: Політика щодо академічної доброчесності учасників освітнього процесу формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності з урахуванням норм «Положення про академічну доброчесність в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (затверджене вченою радою університету від 23.02.2017 р., протокол № 3).

Правила перезарахування кредитів у випадку мобільності: Політика щодо перезарахування кредитів ЄКТС у випадку мобільності формується з урахуванням норм «Положення про порядок визнання (перезарахування) кредитів ЄКТС для учасників програм академічної мобільності у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» (затверджене вченою радою університету від 30.05.2019 р., протокол № 6).

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті: Політика щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, формується з урахуванням норм «Положення про порядок визнання в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих протягом неформальної та / або інформальної освіти (затверджене вченою радою університету від 18.12.2023 р., протокол № 11).

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ІННОВАТИКИ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ.

Тема 1. Нормативно-правові засади сучасної школи.

Національна рамка кваліфікацій у контексті забезпечення якості освіти. Управління/менеджмент сучасної школи. Нова українська школа (далі НУШ) як ключова реформа МОН України та умови реалізації: педагогіка партнерства; готовність до інновацій (технологічні інновації, зміни в змісті освіти і формах навчання); автономія школи і вчителя. Професійні стандарти вчителя, викладача, компетентності сучасного педагога. Актуальні проблеми сучасної школи у педагогічних дослідженнях. Освіта у контексті сталого розвитку. Концепція розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти).

Тема 2. Педагогічна інноватика в системі сучасної школи.

Поняття та сутність інноваційних процесів в освіті. Інноваційність і новаторство. Класифікація педагогічних інновацій (нововведень). Сутність та структура інноваційного освітнього процесу. Технологія педагогічних нововведень. Рівні інновацій. Інноваційні стратегії розвитку вищої освіти. Умови ефективності інноваційних освітніх процесів. Інновації та глобальні освітні тенденції. Соціально-психологічні чинники успішності впровадження інновацій. Характеристики інноваційного вчителя і викладача ХХІ ст. та його нові ролі (розробник програм, фасилітатор, тьютор, експерт, модератор, наставник, тренер, наставник, менеджер, консультант, методист, адміністратор, лектор, керівник, лідер, дослідник, психолог, андрагог, агент змін тощо).

Тема 3. Управління освітньою діяльністю та якістю освіти.

Зміст і структура управління освітньою діяльністю. Якість освіти: сутність, стан, сучасні проблеми. Система органів управління якістю освіти в Україні.

Управління якістю умов освітнього процесу. Управління якістю результатів процесу навчання. Критерії ефективності якості навчання. Внутрішні критерії ефективності процесу навчання: успішність навчання і академічна успішність. Критерії зовнішньої ефективності процесу навчання: ступінь адаптації випускника до соціального життя і професійної діяльності; темпи зростання процесу самоосвіти як пролонгований ефект навчання; рівень освіченості або професійної майстерності; готовність підвищити освіту. Внутрішні та зовнішні вимоги ЄС до забезпечення рівня якості освітнього процесу в закладах освіти. Основи моніторингових досліджень якості освіти. Національні і міжнародні моніторингові дослідження.

Тема 4. Професійна діяльність педагога сучасної школи у контексті педагогіки партнерства.

Педагогічні та науково-педагогічні працівники; основні напрями їх діяльності. Вимоги до особистості та професійних якостей педагога. Педагогіка партнерства: сутність та реалізація (цінність особистості, повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність тощо); взаємодія, співпраця та педагогічне спілкування (в т.ч. з використанням цифрових інструментів) в освітньому середовищі. Педагогічна майстерність учителя/викладача та шляхи її досягнення. Самоосвіта в педагогічній діяльності, традиційні та інноваційні шляхи вдосконалення професійних компетентностей педагогів закладів загальної середньої, фахової передвищої та вищої освіти (масові відкриті онлайн курси на платформах Prometheus, EdEra тощо). Готовність до творчої професійної діяльності як важлива професійна якість (майбутнього) педагога та її діагностика.

МОДУЛЬ 2. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

Тема 5. Зміст освіти і технології навчання/виховання у сучасній школі.

Зміст сучасної освіти та його реалізація. Дидактичні системи та технології. Порівняльний аналіз традиційних та інноваційних методів, форм та засобів навчання/виховання/самовиховання. Технології інтерактивного навчання: сутність, класифікація. Методичні засади інтерактивного навчання. Соціальні, «м'які» навички здобувачів освіти та їх вдосконалення під час навчання/виховання. Технології інклюзивного навчання. Формування навчальної мотивації здобувачів освіти. Лекційні та практичні заняття у ЗВО з елементами інтерактиву. Технології дистанційного, змішаного навчання. Реалізація принципів диференціації та індивідуалізації навчання.

Тема 6. Перевірка та оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

Сутність основних понять, види, функції, вимоги, методи контролю результатів навчання. Критерії і об'єкти педагогічного оцінювання. Формувальне та підсумкове оцінювання. Узагальнена модель педагогічного оцінювання професійних компетентностей.

Портфоліо як технологія і засіб оцінювання під час проєктного навчання, практики студентів, формувального та підсумкового оцінювання тощо. Результати навчання і можливі інструменти їх оцінювання. Порівняння різних інструментів оцінювання результатів навчання. Навчальні завдання як інструмент оцінювання. Навчальне завдання: сутність, види, структура, класифікація. Параметри навчальних завдань. Вимоги до навчальних завдань, їх складання/розроблення, застосування. Дотримання навчальної/академічної доброчесності учнями/студентами та її діагностика. Поняття тестування та його функції. Переваги та недоліки тестування. Класифікація тестів та тестових завдань, способи їх конструювання.

Тема 7. Методологія науково-педагогічних досліджень. Загальні підходи до запровадження дослідницького навчання у ЗЗСО, ЗФПО, ЗВО. Педагог і здобувач освіти як суб'єкти науково-дослідницької діяльності. Форми і методи організації процесу навчання через дослідження. Методологія дослідження актуальних проблем у галузі освіти. Методи науково-педагогічних досліджень. Педагогічний експеримент у науково-педагогічних дослідженнях. Організація, виконання і опрацювання результатів науково-педагогічних досліджень. Академічна доброчесність у процесі виконання наукових досліджень.

Педагогічне проєктування як засіб вирішення освітніх завдань. Загальне поняття про проєкт та управління ним. Мета, завдання, типи освітніх проєктів. Форми, методи і засоби розробки освітніх проєктів. Якість і ризики реалізації проєкту. Сучасні індивідуальні академічні проєкти.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин: 90					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
Модуль 1. Загальні засади педагогічної інноватики сучасної школи						
Тема 1. Нормативно-правові та організаційні засади сучасної школи	9	2	1			6
Тема 2. Педагогічна інноватика в системі сучасної школи	12	4	1			7
Тема 3. Управління освітньою діяльністю та якістю освіти	11	2	2			7
Тема 4. Професійна діяльність педагога сучасної школи у контексті педагогіки партнерства	13	4	2			7
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль 1	45	12	6	0	0	27
Модуль 2. Методичні засади освітнього процесу у сучасній школі						
Тема 5. Зміст освіти і технології навчання/виховання у сучасній школі	16	4	2			10

Тема 6. Перевірка та оцінювання результатів навчання здобувачів освіти	16	4	2			10
Тема 7. Методологія науково-педагогічних досліджень	13	4	2			7
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль 2	45	12	6	0	0	27
Разом за семестр	90	24	12	0	0	54

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин: 90					
	Заочна форма					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
Модуль 1. Загальні засади педагогічної інноватики сучасної школи						
Тема 1. Нормативно-правові та організаційні засади сучасної школи	11	1				10
Тема 2. Педагогічна інноватика в системі сучасної школи	11	1				10
Тема 3. Управління освітньою діяльністю та якістю освіти	11		1			10
Тема 4. Професійна діяльність педагога сучасної школи у контексті педагогіки партнерства	12	1	1			10
Разом за модуль 1	45	3	2	0	0	40
Модуль 2. Методичні засади освітнього процесу у сучасній школі						
Тема 5. Зміст освіти і технології навчання/виховання у сучасній школі	15	1	1			13
Тема 6. Перевірка та оцінювання результатів навчання здобувачів освіти	14	1				13
Тема 7. Методологія науково-педагогічних досліджень	16	1	1			14
Разом за модуль 2	45	3	2	0	0	40
Разом за семестр	90	6	4	0	0	80

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Тема 1. Нормативно-правові та організаційні засади сучасної школи	1	
2.	Тема 2. Педагогічна інноватика в системі сучасної школи	1	
3.	Тема 3. Управління освітньою діяльністю та якістю освіти	2	1

4.	Тема 4. Професійна діяльність педагога сучасної школи у контексті педагогіки партнерства	2	1
5.	Тема 5. Зміст освіти і технології навчання/виховання у сучасній школі	2	1
6.	Тема 6. Перевірка та оцінювання результатів навчання здобувачів освіти	2	
7.	Тема 7. Методологія науково-педагогічних досліджень	2	1
Разом		12	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Нормативно-правові та організаційні засади сучасної школи	6	10
2	Тема 2. Педагогічна інноватика в системі сучасної школи	7	10
3	Тема 3. Управління освітньою діяльністю та якістю освіти	7	10
4	Тема 4. Професійна діяльність педагога сучасної школи у контексті педагогіки партнерства	7	10
5	Тема 5. Зміст освіти і технології навчання/виховання у сучасній школі	10	13
6	Тема 6. Перевірка та оцінювання результатів навчання здобувачів освіти	10	13
7	Тема 8. Методологія науково-педагогічних досліджень	7	14
Разом		54	80

6.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання (ІНДЗ) виконується під час самостійної роботи і сприяє більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використовувати знання для вирішення відповідних практичних завдань.

№ з/п	Назва теми
1	Деякі вчителі вважають, що вони не повинні копіювати роботу педагогів-новаторів і не треба вивчати їх досвід. Чи згодні Ви з думкою цих учителів? Опишіть Ваше ставлення до передового педагогічного досвіду.
2	На класній годині з проблем профорієнтаційної роботи виникла суперечка про те, що професія вчителя одноманітна, бо він увесь час викладає один і той самий предмет, ті самі теми і тому ця професія не може вважатися творчою. Що б Ви відповіли учням? Які Ваші думки з приводу особливостей педагогічної професії?
3	Опишіть сутність нових ролей викладача вищої школи, обравши з переліку не менше п'яти: розробник програм, фасилітатор, тьютор, експерт, модератор, наставник, тренер, наставник, менеджер, консультант, методист, адміністратор, лектор, перемовник, керівник-лідер, дослідник, психолог, андрагог, агент змін.

4	Частина студентів II курсу, майбутніх педагогів на лекціях в основному займалася сторонніми справами. Вони вважали, що й самі можуть прочитати літературу, самостійно підготуватися до екзамену. Чи згодні Ви з думкою цих студентів? У чому полягає перевага лекційно-семінарської системи підготовки майбутніх учителів над їх самоосвітньою підготовкою?
5	Підготуйте інформаційне повідомлення «Форми і методи навчання в роботі педагогів школи, у якій проходили педагогічну практику».
6	Проаналізуйте результати моніторингового дослідження PISA-2022 за показником «грамотність читання» для учнів українських ЗЗСО
7	Якість освіти, що вона означає? Проаналізуйте та обґрунтуйте свою думку у такий спосіб: а) позиція («Я вважаю, що ...», «На мій погляд, ...»); б) обґрунтування («... тому, що...»); в) приклад («Так, наприклад, ...»); г) висновки («Отож, ...», «Підсумовуючи, зазначимо ...»).
8	Проаналізуйте критерії оцінювання завдань IV етапу Всеукраїнської олімпіади з української мови та літератури за останні два навчальні роки.
9	Опрацюйте одну з наукових статей провідних учених з питань підготовки майбутніх фахівців у закладах фахової передвищої освіти і напишіть до неї анотацію.
10	Ефективність науково-дослідницької діяльності вчителя/викладача вищої школи визначається тим, наскільки широко, ґрунтовно, усвідомлено він здатний вирішувати професійні завдання, реагувати на умови і вимоги конкретної науки, використовуючи дослідницькі вміння. У чому полягає науково-дослідницька робота вчителя/викладача вищої школи?

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Програмне забезпечення: інформаційні технології та засоби електронного навчання: Microsoft Office; Microsoft Excel; система електронного навчання УжНУ Moodle; електронна пошта на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ; особистий кабінет викладача на основі відкритих медіа ресурсів корпорації Google (Google Meet, GoogleClassroom тощо); сайти ЗВО; офіційний сайт МОН України <http://www.mon.gov.ua> тощо.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Аненкова І. П., Байдан М. А., Горчакова О. А., Руссол В. М. Педагогіка. Навч. посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2020. 567 с.
2. Братко М.В., Козир М.В. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. Київ: Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 272 с.
3. Княжева І. А. Педагогіка: навчальний посібник для здобувачів освіти першого освітнього рівня (бакалавр) спеціальності 014.021 Середня освіта (Англійська мова та література). Одеса, Університет Ушинського, 2023. 110 с.
4. Ковальчук Л. Моделювання науково-педагогічних досліджень: Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 520 с.
5. Моніторинг та оцінювання якості освіти: навчально-методичний посібник до курсу / авт.-упоряд. І.В. Єгорова. Івано-Франківськ, 2021. 141 с.
6. Мухіна Г.В. Педагогіка та психологія вищої школи. Навч.-метод. посібник. Київ:

Дакор, 2020. 178 с.

7. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти: навчальний посібник. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 319 с.

Допоміжна література

8. Вітченко А. О., Вітченко А. Ю. Основи наукових досліджень у вищій школі: підруч. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2020. 272 с.

9. Гелеш А. В. Державна система забезпечення якості вищої освіти: навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 180 с.

10. Грона Н.В., Климович С.М., Соломахін А.Ф., Семенов О.М., Ячменик М.М. Практикум із медіаграмотності для ЗВО: навчально-методичний посібник з неформальної освіти: електронне видання / за заг. ред. О.М. Семенов, М.М. Ячменик. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2024. 222 с.

11. Енциклопедія освіти. Нац. акад. пед. наук України; [гол. ред. В.Г. Кремень; заст. гол. ред. В.І. Луговий, О.М. Топузов; відп. наук. секр. С.О. Сисоєва]. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ. Юрінком Інтер, 2021.

12. Задорожна-Княгницька Л.В., Тимофєєва І.Б. Загальні основи педагогіки: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 192 с.

13. Козубовська І.В., Повідайчик О.С. Короткий тлумачний словник психолого-педагогічних термінів. Ужгород: УжНУ, 2021. 36 с.

14. Козубовська І.В., Повідайчик М.М., Повідайчик О.С. Інноваційні технології підготовки фахівців у вищій школі: методичні рекомендації. УжНУ, 2021. 36 с.

15. Крижко В., Радул В., Клепко С., Луценко Г., Старокожко О., Немченко С., Кондратенко Ю. Менеджмент в освіті: Підручник / За ред. проф. В. Крижка. Київ: Освіта України, 2020. 465 с.

16. Методичні основи стандартизації підготовки молодших спеціалістів у коледжах і технікумах: методичний посібник / А. А. Каленський, П. Г. Лузан, Т.М. Пашенко та ін. Житомир: «Полісся», 2020. 192 с.

17. Пагута Т.І. Психолого-педагогічні основи освітньої діяльності у ЗВО. *Зб. наук. праць «Педагогічні науки»*. Херсон. 2022. Вип. 98. С. 60-68

18. Педагогіка сучасної школи: методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти (галузь знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальність 014 Середня освіта, предметна спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) / Укладачі: Повідайчик О.С., Повідайчик М.М., Ваколя З.М. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2024. 20 с.

19. Педагогіка та психологія вищої школи: навч.-метод. посібник для самостійної роботи студентів/ Автор-упорядник В.І. Староста. Вид. 2-е випр. та доп. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2023. 74 с.

20. Підходи до організації науково-дослідної діяльності здобувачів загальної середньої освіти в природничому напрямку. Методичні рекомендації / автор-упорядник С.О. Потоцька. Чернігів, ТОВ «Десна Поліграф», 2021. 102 с.

21. Педагогічна практика в закладах фахової передвищої освіти (модуль «Психолого-педагогічна підготовка»): метод. реком. / А. В. Боярська-Хоменко, С. Є. Лупаренко. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди. 2024. 25 с.

22. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / заг. ред. О.І. Федоренко. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с.

23. Повідайчик М.М., Повідайчик О.С., Герич М.С., Попович А.О. Розробка автоматизованих систем навчання та контролю знань здобувачів освіти: навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2022. 84 с.

24. Повідайчик О.С., Попик М.М., Глебена М.І. Сутнісні характеристики науково-дослідницької діяльності студентів закладів вищої освіти. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота.* 2023. Випуск 1(52). С. 154–158.

25. Повідайчик О.С., Попик М.М., Реблян А.М. Мотиваційні аспекти науково-дослідницької діяльності студентів закладів вищої освіти. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота.* 2022. Випуск 1(50). С. 219-222.

26. Повідайчик О.С., Хоминець С.І., Логвиненко О.Б. Науково-дослідницька діяльність як чинник формування професійної мобільності сучасного фахівця. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Педагогіка. Соціальна робота».* 2021. Вип 1 (48). С. 338–342.

27. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Агенство Україна», 2019. 300 с.

28. Староста В.І. Тестовий контроль психолого-педагогічної підготовки магістрів та аспірантів: навчальний посібник. Вид. 3-є випр. та доп. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2023. 100 с.

29. Розвиток інноваційного потенціалу педагога в умовах упровадження Нової української школи (з досвіду тренерської роботи з учителями початкових класів): збірник науково-методичних праць. Одеса: КЗВО «ОАНОООР», 2023. 145 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

30. Безпечне безпечне освітнє середовище: нові виміри безпеки. Рекомендації Державної служби якості освіти. URL: <https://sqe.gov.ua/bezpechne-osvitnie-seredovishhe-novi-vim/?fbclid=IwAR0zGEGT6vdTRfyfZ7VCLPhKBvxNSMnyJ5yrnjIEyFoIFqE8fjR0hN8W5-0>.

31. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського. URL: <https://dnpb.gov.ua>.

32. ДВНЗ «УжНУ». URL: <https://uzhnu.edu.ua/>.

33. Е-навчання в УжНУ: наукова бібліотека (<http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>), е-репозитарій (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-it/dspace>), сайт е-навчання (<https://moodle.uzhnu.edu.ua>) тощо).

34. Закон України «Про захист персональних даних». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2297-17>.

35. Концепція Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkol>.

36. Концепція розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти). Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 960-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2020-%D1%80#Text>.

37. Концепція розвитку інклюзивної освіти (від 01.10.2010р.) // Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання. Наказ МОН №912 від 01.10.2010 року. URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/9189.

38. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <https://nbuv.gov.ua>.

39. Освітній омбудсмен України. URL: <https://eo.gov.ua/osvitniy-ombudsmen-ukrayiny/>.

40. Положення про академічну доброчесність в ДВНЗ «УжНУ». URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>.

41. Положення про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчального закладу «Ужгородський національний університет». URL:

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>.

42. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти ДВНЗ «УжНУ». URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/19667>.

43. Про вищу освіту: Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38. Редакція від 23.04.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1556-18>.

44. Про затвердження національної рамки кваліфікацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1341 (Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ [№ 509 від 12.06.2019](#); [№ 519 від 25.06.2020](#)). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-П>.

45. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України 23.12.2020 № 2736-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>.

46. Про затвердження професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти»: Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.03.2021 №610. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-standart-na-grupu-profesij-vikladachi-zakladiv-vishoyi-osviti>.

47. Про освіту: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

48. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/rekomendacij-shodo-vprovadzhennya-zmishanogo-navchannya-u-zakladah-fahovoyi-peredvishoyi-ta-vishoyi-osviti>.

49. Український освітній портал: EDUC.com.ua Все буде Україна! URL: <https://www.educ.com.ua/>.

50. Український проект «Якість освіти». URL: <http://yakistosviti.com.ua/>.